

NULMETING FESTIVALTERREINEN AMSTERDAMSE BOS *Definitief rapport*

VERANTWOORDING

Opdrachtgever: Gemeente Amstelveen
Contactpersoon: S. Kuijs
Adres: Laan Nieuwer-Amstel 1
Tel: +31644558817
E-mail: S.kuijs@amstelveen.nl

Uitvoering: Adviesbureau E.C.O. Logisch
Adres: Postbus 38, 2910 AA
Nieuwerkerk a/d IJssel
Bezoekadres: 's-Gravenweg 318-D, 2911 BK
Nieuwerkerk a/d/ IJssel
Tel: 0180 322840
E-mail: algemeen@eco-logisch.com

Auteur: ing. S. van Lieshout
Kwaliteitscontrole: ing. C.J.M. Groeneveld

Projectcode: AMEC1612
Status: Definitief
Datum: 6-4-2017

Adviesbureau E.C.O. Logisch werkt volgens de kwaliteitsnormen van het Netwerk Groene Bureaus. Dit netwerk werkt aan de kwaliteit van advisering gericht op natuur, landschap, water, milieu en ruimte. De deskundigen werkende bij Adviesbureau E.C.O. Logisch voldoen hierdoor aan de volgens het Ministerie van Economische Zaken gestelde eisen.

Adviesbureau E.C.O. Logisch is aangesloten op de Nationale Databank Flora en Fauna en heeft daarmee toegang tot de meest volledige natuurgegevens in Nederland.

SAMENVATTING

De gemeente Amstelveen is voornemens acht reeds bestaande evenemententerreinen in het Amsterdamse Bos als zodanig te bestemmen. Het doel van dit onderzoek is het in kaart brengen van de actuele en potentiële natuurwaarden in het gebied als ecologische onderbouwing bij de herbestemming van de projectgebieden.

In het Amsterdamse Bos vinden jaarlijks meer dan 250 evenementen en groepsactiviteiten plaats, veelal in het hoogseizoen, van april tot en met september. Van sportieve, culturele, natuur- en vrijetijdsevenementen tot grootschalige muziekfestivals met internationaal bereik. Er zijn veel jaarlijks terugkerende evenementen zoals de grote muziek- en openluchtvoorstellingen en sportactiviteiten, naast de kleinschalige groepsgerichte activiteiten en evenementen. Het Amsterdamse Bos is naast een natuurgebied een belangrijk recreatiegebied dat vele bezoekers trekt en waar evenementen met respect voor flora en fauna georganiseerd mogen worden. Evenementen dienen passend in het bos te zijn, rekening houdend met de mogelijkheden en onmogelijkheden die het bos biedt.

De initiatiefnemer van een bestemmingswijziging dient er voor zorg te dragen dat de Wet natuurbescherming niet wordt overtreden. Om deze reden is een inschatting gemaakt van de mogelijke effecten die de aanwezige evenementen op beschermde natuurwaarden hebben.

De projectgebieden herbergen mogelijk functies voor beschermde vleermuizen, broedvogels met jaarrond beschermde nesten, algemene broedvogels, de ringslang, boomarter, bunzing, eekhoorn, hermelijn en de wezel. Of en waar deze zich in het projectgebied bevinden is nog onbekend. Aangezien het voornamelijk gaat om (tijdelijke) verstoring, omdat er wezenlijk niets veranderd aan de projectgebieden, zijn de te verwachten effecten beperkt tot verstoring. Met name broedvogels en vliegroutes en foerageergebieden van vleermuizen kunnen worden verstoord. Bij vleermuizen kan de verstoring mogelijk meevallen aangezien de verstoring kortstondig is (tot 23:00 uur in de meeste gebieden). In vrijwel alle gevallen zijn er voldoende alternatieve foerageergebieden en vliegroutes aanwezig. Het is daarom aan te bevelen om vooral de nadruk te leggen op het voorkomen van verstoring van broedvogels. Indien er evenementen plaatsvinden met een grotere kans op verstoring vanwege hoge geluidsniveaus en lichtverstoring in de broedperiode van vogels (grofweg maart - augustus), dient te worden onderzocht of de evenementen geen negatieve invloed zullen hebben op broedgevallen. Dit kan bijvoorbeeld door in het broedseizoen de territoria van vogels per terrein in kaart te brengen. Vervolgens kan men via goede communicatie met organisatoren en beheerders verstoring van broedgevallen te voorkomen door het nemen van enkele maatregelen of het ontzien van bepaalde zones. Broedgevallen zijn te allen tijde beschermd, ook als deze buiten het broedseizoen aanwezig zijn. Daarbij kan van te voren worden bepaald waar de broedgevallen zich bevinden en hoe verstoring voorkomen kan worden.

Dit onderzoek is uitgevoerd op basis van een oriënterende habitatscan in de winterperiode. Hierbij is op basis van habitat en verspreidingsgegevens een inschatting gemaakt van de mogelijk aanwezige beschermde natuurwaarden. Er is geen garantie om op basis van dit onderzoek soorten uit te sluiten.

Soortgroepen die mogelijk onderhevig zijn aan negatieve effecten naar aanleiding van een evenement dienen nader te worden onderzocht om een gedegen inschatting te kunnen maken van de mogelijke effecten en hoe men hiermee om kan gaan.

INHOUDSOPGAVE

1	Inleiding	5
1.1	Aanleiding en doel.....	5
1.2	Natuurbeschermingswetgeving.....	5
1.2.1	Gebiedsbescherming	5
1.2.2	Soortbescherming.....	5
1.2.3	Ontheffing en gedragscode	6
1.3	Onderzoeksmethode	6
1.4	Leeswijzer.....	7
2	Projectgebied en ontwikkelingen.....	8
2.1	Projectgebied	8
2.2	Ontwikkelingen.....	9
3	Toetsing Wet Natuurbescherming	10
3.1	Bronnenonderzoek	10
3.1.1	Zoogdieren	10
3.1.2	Vogels	10
3.1.3	Reptielen	10
3.1.4	Amfibieën	10
3.1.5	Ongewervelden.....	10
3.1.6	Vissen	10
3.1.7	Vaatplanten	10
3.2	Habitatscan.....	11
3.2.1	Bosbaan	11
3.2.2	Vrije sportvelden	13
3.2.3	Wagenerstadion en sportpark	13
3.2.4	Arena.....	15
3.2.5	Openluchttheater	15
3.2.6	De speelweiden	16
3.2.7	Land van bosse	17
3.2.8	Radarterrein.....	18
3.3	Effecten	21
3.3.1	Bosbaan	21
3.3.2	Vrije sportvelden	21
3.3.3	Wagener-stadion en sportpark	21
3.3.4	Arena.....	22
3.3.5	Openluchttheater	22
3.3.6	De speelweiden	23
3.3.7	Land van Bosse.....	23
3.3.8	Radarterrein.....	24
3.3.9	Mogelijk aanwezige beschermde soorten en functies	24
3.4	Aanbevelingen ten aanzien van de Wet Natuurbescherming.....	25
3.4.1	Aanvullende inventarisaties projectgebied	25
3.4.2	Maatregelen.....	26
4	Beschermde natuurgebieden.....	27
5	Conclusies en aanbevelingen	29
5.1	Conclusies	29
5.2	Aanbevelingen	29
6	Literatuur	30
	Bijlage 1: Tabel mogelijk aanwezige soorten.....	31

1 INLEIDING

1.1 AANLEIDING EN DOEL

De gemeente Amstelveen is voornemens acht reeds bestaande evenemententerreinen in het Amsterdamse Bos als zodanig te bestemmen. Het doel van dit onderzoek is het in kaart brengen van de actuele en potentiële natuurwaarden in het gebied als ecologische onderbouwing bij de herbestemming van de projectgebieden.

In het Amsterdamse Bos vinden jaarlijks meer dan 250 evenementen en groepsactiviteiten plaats, veelal in het hoogseizoen, van april tot en met september. Van sportieve, culturele, natuur- en vrijetijdsevenementen tot grootschalige muziekfestivals met internationaal bereik. Er zijn veel jaarlijks terugkerende evenementen zoals de grote muziek- en openluchtvoorstellingen en sportactiviteiten, naast de kleinschalige groepsgerichte activiteiten en evenementen. Het Amsterdamse Bos is naast een natuurgebied een belangrijk recreatiegebied dat vele bezoekers trekt en waar evenementen met respect voor flora en fauna georganiseerd mogen worden. Evenementen dienen passend in het bos te zijn, rekening houdend met de mogelijkheden en onmogelijkheden die het bos biedt.

De initiatiefnemer van een bestemmingswijziging dient er voor zorg te dragen dat de Wet natuurbescherming niet wordt overtreden. Om deze reden is een inschatting gemaakt van de mogelijke verstoring die de aanwezige evenementen op beschermde natuurwaarden hebben. Indien overtreding niet zonder meer kan worden uitgesloten, is mogelijk aanvullend onderzoek en/of een ontheffing noodzakelijk.

1.2 NATUURBESCHERMINGSWETGEVING

De Wet natuurbescherming beslaat zowel soortbescherming als gebiedsbescherming. Daarnaast is gebiedsbescherming in Nederland geregeld via beleid uit de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte. Voor wat betreft de soortbescherming in de Wet natuurbescherming zijn er verschillende beschermingsregimes. Het gaat om soorten die op basis van Europese wetgeving beschermd zijn vanuit Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn en soorten die nationaal als beschermde soort zijn aangewezen. Middels een provinciale verordening kunnen deze nationaal beschermde soorten worden vrijgesteld van de verbodsbepalingen uit de wet. De vrijgestelde soorten kunnen verschillen per provincie.

1.2.1 GEBIEDSBESCHERMING

Natura 2000 en bijzondere nationale natuurgebieden

Het is conform artikel 2.8, tweede lid van de Wet natuurbescherming verboden zonder vergunning van gedeputeerde staten projecten te realiseren of andere handelingen te verrichten die gelet op de instandhoudingsdoelstellingen voor een Natura 2000-gebied de kwaliteit van de natuurlijke habitats of de habitat van soorten in dat gebied kunnen verslechteren of een significant verstoring effect kunnen hebben op de soorten waarvoor dat gebied is aangewezen.

Natuurnetwerk Nederland (NNN)

De regels omtrent NNN gebieden zijn door het Rijk en de provincies met elkaar afgesproken. De afspraken zijn vastgelegd in het document 'Spelregels EHS'. Het ruimtelijke beleid voor de NNN is gericht op behoud en ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden van een gebied. In het NNN geldt daarom het 'nee, tenzij'-regime. Of een ingreep mag worden uitgevoerd in de NNN, hangt naast de instandhouding van de omvang van het NNN, in eerste instantie af van de mate van aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden van het gebied.

1.2.2 SOORTBESCHERMING

Europees beschermde soorten - Vogels

De verbodsbepalingen voor wat betreft vogels zijn opgenomen in artikel 3.1 van de Wet natuurbescherming.

Artikel 3.1 Wnb.

1. Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.

2. Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
3. Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.
4. Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.
5. Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Europees beschermde soorten - Overige soortgroepen

De verbodsbepalingen voor wat betreft Europees beschermde soorten zijn opgenomen in artikel 3.5 van de Wet natuurbescherming.

Artikel 3.5 Wnb.

1. Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrictlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
2. Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
3. Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
4. Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.
5. Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrictlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Nationaal beschermde soorten

De verbodsbepalingen voor wat betreft nationaal beschermde soorten zijn opgenomen in artikel 3.10 van de Wet natuurbescherming

Artikel 3.10 Wnb.

1. Onverminderd artikel 3.5, eerste, vierde en vijfde lid, is het verboden:
  - a. in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen;
  - b. de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen, of
  - c. vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

1.2.3 ONTHEFFING EN GEDRAGSCODE

Voor het overtreden van de verboden uit de bovengenoemde artikelen 3.1, 3.5 en 3.10 van de Wet natuurbescherming kan een ontheffing worden aangevraagd. Een ontheffing wordt uitsluitend verleend, indien is voldaan aan elk van de volgende voorwaarden:

1. Er bestaat geen andere bevredigende oplossing.
2. Er is sprake van een in de wet genoemd belang voor de betreffende soort of soortgroep.

Ook kan er mogelijk middels een door het Ministerie van Economische Zaken goedgekeurde gedragscode worden gewerkt. Dit is enkel mogelijk indien de handelingen niet van wezenlijke invloed zijn op de aanwezige beschermde soorten. De huidige gedragscodes zijn nog niet afgestemd op dan wel goedgekeurd door de Minister van Economische Zaken voor handelingen in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen met effecten op Europees beschermde soorten.

1.3 ONDERZOEKSMETHODE

Deze studie bestaat uit een bronnenonderzoek en een habitatscan. Tijdens het bronnenonderzoek worden er verschillende bronnen geraadpleegd om te onderzoeken welke beschermde soorten er in het projectgebied verwacht kunnen worden.

Hierbij zijn diverse bronnen met verspreidingsgegevens geraadpleegd. De geraadpleegde bronnen zijn onder andere: verspreidingsatlassen van de verschillende soortgroepen, eerder in de regio uitgevoerde onderzoeken, in de regio actieve werkgroepen en PGO's, databanken met verspreidingsgegevens (waaronder de NDFF) en het aanwijzingsbesluit Natura 2000 gebieden. Daarnaast zijn alle beschermde natuurgebieden in de omgeving van

het projectgebied in kaart gebracht. Uit het bronnenonderzoek volgt een lijst met beschermde soorten welke mogelijk in het projectgebied voor kunnen komen. De geraadpleegde bronnen zijn doorgaans op uurhok-niveau, waardoor ook soorten welke bekend zijn uit de wijdere omgeving van het projectgebied zijn inbegrepen. Deze soorten hoeven niet direct in het projectgebied te worden verwacht.

Tijdens de habitatscan is het projectgebied bezocht om te kijken of de uit de omgeving bekende soorten ook daadwerkelijk in het gebied voor kunnen komen, rekening houdend met het aanwezige habitat, de habitateisen en de verspreidingsgegevens van de betreffende soorten. Daarnaast kunnen er tijdens het veldbezoek nog soorten aan de lijst worden toegevoegd als het habitat geschikt lijkt voor de betreffende soort.

Indien beschermde soorten in het projectgebied of binnen de invloedssfeer hiervan voorkomen, wordt onderzocht of de voorgenomen ontwikkeling effect heeft op deze soorten. Indien er effecten op deze soorten worden verwacht, zal worden gezocht naar compenserende of mitigerende maatregelen welke genomen kunnen worden tijdens de ontwikkeling om zo te voorkomen dat de Wet natuurbescherming wordt overtreden. Mochten deze maatregelen niet afdoende zijn, of praktisch niet in te passen in de plannen, zal mogelijk een ontheffing van de Wet natuurbescherming noodzakelijk zijn.

1.4 LEESWIJZER

In hoofdstuk 2 wordt een beschrijving van het projectgebied gegeven, met huidige ecologische waarden.

In hoofdstuk 3 worden de resultaten van het bronnenonderzoek en de habitatscan weergegeven, waarbij de effectanalyse ten aanzien van de Wet natuurbescherming is opgenomen.

Hoofdstuk 4 geeft weer welke middels de Wet natuurbescherming beschermde gebieden in de omgeving van de projectgebieden voorkomen. Tevens zal hier worden aangegeven in welke mate de geplande ontwikkeling van invloed zal zijn op deze gebieden.

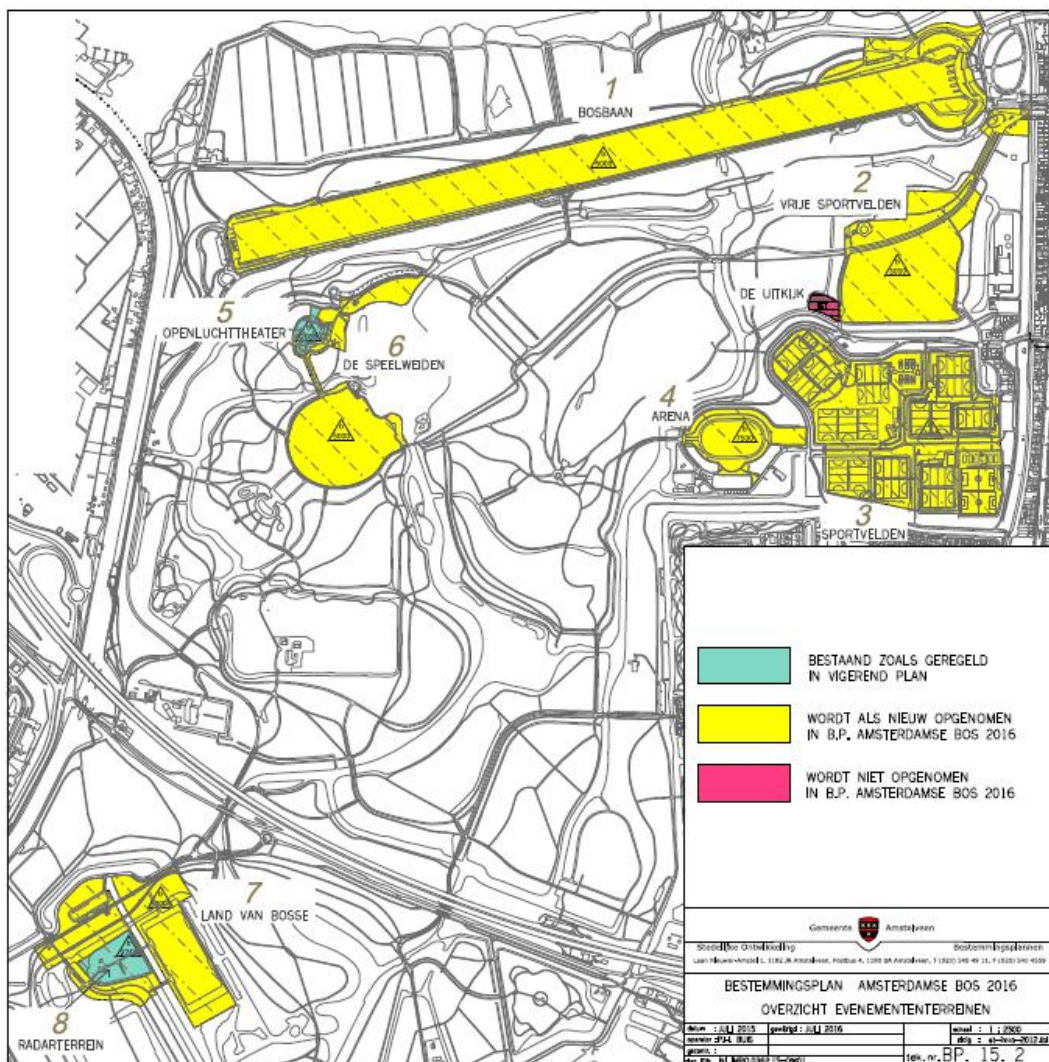
2 PROJECTGEBIED EN ONTWIKKELINGEN

2.1 PROJECTGEBIED

Het projectgebied is gelegen in de gemeente Amstelveen en bestaat uit acht verschillende evenemententerreinen. De acht projectgebieden bevinden zich in onderstaande kilometerhokken (tabel 1). Afbeelding 1 geeft de globale ligging van de projectgebieden weer. Bij het bronnenonderzoek is het gehele Amsterdamse Bos beschouwd en zijn niet alleen de onderstaande kilometerhokken meegenomen.

Tabel 1: Kilometerhokken projectgebieden

Projectgebied #	Naam	Kilometerhokken (X/Y Rijksdriehoekskoördinaten)
1	Bosbaan	116/481, 116/482, 117/481, 117/482, 118/482
2	Vrije sportvelden	118/481
3	Sportvelden	118/481
4	Arena	117/481
5	Openluchttheater	116/481
6	De Speelweiden	116/481
7	Land van Bosse	116/479
8	Radarterrein	115/479, 116/479

Afbeelding 1: Ligging projectgebieden

De projectgebieden zijn allen gelegen in het Amsterdamse Bos en zijn reeds ingericht als evenemententerrein. Het gaat om de volgende acht gebieden:

1. De Bosbaan betreft een groot wateroppervlak welke wordt gebruikt als roeibaan.
2. De Vrije sportvelden bestaan uit kort gemaaide grasvelden omringd met bomen en bosschages.
3. Het projectgebied 'Sportvelden' bestaat uit tennis-, voetbal-, hockey- en cricketvelden en verenigingen, gescheiden door bomenrijen en bosschages.
4. De Arena is een kort gemaaid grasveld omringd door bomen.
5. Het Openluchttheater bestaat uit een betonnen tribune en podium omringd door bos. Hiernaast is een gebouw aanwezig.
6. De Speelweide bestaan uit kort gemaaide grasvelden omringd met bos en grenzend aan een grote vijver.
7. Het Land van Bosse is ingericht als festivalterrein bestaande uit kort gemaaid gras omringd met watergangen en bomen.
8. Het Radarterrein bestaat uit grasvelden, bos en watergangen.

In bijlage 1 is een sfeerimpressie van het projectgebied weergegeven.

2.2 ONTWIKKELINGEN

De ontwikkelingen betreffen de herbestemming van de acht projectgebieden. Deze zijn reeds ingericht als uiteenlopende evenemententerreinen en worden als zodanig gebruikt. In de gebieden zullen geen fysieke verandering plaatsvinden.

3 TOETSING WET NATUURBESCHERMING

3.1 BRONNENONDERZOEK

Om een goede inschatting te kunnen maken van welke beschermde soorten mogelijk gebruik maken van de projectgebieden heeft een literatuurstudie plaatsgevonden. Hieronder zijn per soortgroep de uit de omgeving bekende soorten weergegeven. In bijlage 2 wordt een volledig overzicht gegeven van beschermde soorten die bekend zijn voor te komen in de omgeving van de projectgebieden.

3.1.1 ZOOGDIEREN

Soorten welke bekend zijn uit de omgeving van het projectgebied, zijn de gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, laatvlieger, meervleermuis, rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis, tweekleurige vleermuis en de watervleermuis. Daarnaast zijn de beschermde boomarter, bunzing, eekhoorn, hermelijn, steenarter en wezel bekend in de omgeving van het projectgebied voor te komen. Het damhart is eenmalig waargenomen in Amstelveen. Deze is niet bekend voor te komen in het Amsterdamse Bos.

Op basis van bekende verspreidingsgegevens kunnen in de omgeving van het projectgebied de nationaal beschermde soorten worden verwacht welke zijn vrijgesteld in Noord-Holland: de bosmuis, dwergmuis, egel, gewone bosspitsmuis, haas, huisspitsmuis, konijn, mol, rosse woelmuis, veldmuis, vos en de woelrat. Voor deze soorten is de zorgplicht van toepassing.

3.1.2 VOGELS

Vogels waarvan de nestplaatsen beschermd en welke op basis van literatuur in de omgeving van het projectgebied voorkomen, zijn: de boomvalk, buizerd, gierzwaluw, havik, huismus, ransuil, sperwer en de wespandief.

Vogelsoorten waarvan een inventarisatie gewenst is volgens de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, zijn: de blauwe reiger, boerenzwaluw, boomklever, boomkruiper, bosuil, ekster, gekraagde roodstaart, groene specht, grote bonte specht, huiszwaluw, ijsvogel, koolmees, pimpelmees, spreeuw, torenvalk en de zwarte kraai.

3.1.3 REPTIELEN

De beschermde ringslang is bekend in het Amsterdamse Bos voor te komen.

3.1.4 AMFIBIEËN

De beschermde soort de rugstreeppad is bekend in de omgeving van het Amsterdamse Bos voor te komen. Deze soort is beschermd in het kader van de Habitatrichtlijn Bijlage IV en Bern II.

Op basis van bekende verspreidingsgegevens kunnen in de omgeving van het projectgebied de nationaal beschermde soorten worden verwacht welke zijn vrijgesteld in Noord-Holland: de bruine kikker, gewone pad, kleine watersalamander en meerkikker.

3.1.5 ONGEWERVELDEN

De groep beschermde ongewervelden bestaat uit dagvlinders, libellen, kevers en weekdieren. De dagvlinder iepenpage is bekend om in de omgeving van het projectgebied voor te komen, er zijn echter geen waarnemingen binnen het Amsterdamse Bos bekend. De zoetwaterslak platte schijfhoren is eveneens bekend in de omgeving van het projectgebied voor te komen.

3.1.6 VISSEN

Er zijn geen beschermde vissoorten bekend uit de omgeving van het projectgebied.

3.1.7 VAATPLANTEN

In de omgeving van het projectgebied komen de volgende middels de Wet natuurbescherming beschermde vaatplanten voor: akkerboterbloem, blauw guichelheil, dreps, karthuizeranjer, knolspirea, korensla, kranskarwij, naakte lathyrus, naaldenkervel, wilde ridderspoor en wolfskers.

3.2 HABITATSCAN

Tijdens de habitatscan is het projectgebied beoordeeld op de aanwezigheid van geschikt habitat voor beschermde soorten. De habitatscan heeft plaatsgevonden op 5, 12, 14, 16 en 20 december. In tabel 2 staan de waarnemingen van beschermde soorten tijdens de habitatscan weergegeven. Vanwege het seizoen waarin de habitatscan heeft plaatsgevonden, ontbreken zomergasten en fauna welke in winterslaap zijn. Dit betreft daarom enkel een overzicht van incidentele waarnemingen. Met de in de onderstaande teksten vermelde "kleine marterachtigen" worden de bunzing, hermelijn en wezel bedoeld.

Tabel 2: Waarnemingen beschermde soorten tijdens habitatscan

Soort	Opmerkingen	Bescherming
Blauwe reiger		Cat. 5
Boomklever		Cat. 5
Boomkruiper		Cat. 5
Bosuil		Cat. 5
Buizerd		Cat. 4
Ekster		Cat. 5
Eekhoorn	Nest	Bijlage A
Groene specht		Cat. 5
Grote bonte specht		Cat. 5
IJsvogel		Cat. 5
Koolmees		Cat. 5
Pimpelmees		Cat. 5
Sperwer		Cat. 4
Spreeuw		Cat. 5
Zwarte kraai		Cat. 5

3.2.1 BOSBAAN

Wateroppervlakken en oevers

De Bosbaan is een aangelegde roeibaan van 2200 bij 118 meter. De waterdiepte is drie meter. Dit is een vereiste om te voldoen aan internationale eisen van roeisportevenementen. Aan de oevers is de Bosbaan iets ondieper en is de stortstenen oever zichtbaar. Hier bevindt zich geschikt habitat voor de voormalig beschermde soort de rivierdonderpad (Flora en faunawet, tabel 2). Huidige beschermde vissoorten worden hier echter niet verwacht voor te komen. In en nabij het water zijn onder andere de aalscholver, blauwe reiger, meerkoet en de wilde eend waargenomen. Deze soorten kunnen op de oevers van de watergang tot broeden komen.

Op de oevers zijn hier en daar zones met overstaand riet aanwezig. Deze lijken om en om gemaaid te worden zodat er altijd delen met riet blijven staan. De rietkragen bieden potentiële broedlocaties voor rietvogels zoals de kleine karekiet en de rietzanger. Er is tevens geschikt habitat voor de ringslang en kleine marterachtigen aanwezig. Aan de oost- en westzijde bevinden zich enkele zijsloten waarin het water minder diep is. De oevers zijn hier echter schoeid. Aan de noordzijde is een afsplitsing in de vorm van een watergang aanwezig. Deze loopt in noordelijke richting en vormt een moerassig gebiedje met veel ruige begroeiing. Op de natte terreindelen hier kunnen amfibieën een geschikt voortplantingswater vinden. In de minder ruig begroeide delen kan ook de rugstreeppad hier een potentieel voortplantingswater vinden. In het zuidelijk gelegen bos zijn enkele watergangen aanwezig. In het water is veel bladval aanwezig.

Verhard oppervlak

Aan de zuidzijde zijn een fietspad, een relatief stijl talud en de Bosbaanweg bovenop de dijk aanwezig. Op circa 20 meter ten zuiden van de oever en direct langs de autoweg is bos gelegen. Aan de Noordzijde is enkel een wandel- en fietspad aanwezig. Aan de oostzijde is een parkeerterrein aanwezig met horeca, een terras en kades op een verhoogd niveau ten opzichte van de Bosbaan. De verharde zones bieden geen geschikt habitat voor beschermde natuurwaarden.

Bebouwing

Aan de westzijde van de bosbaan zijn enkele sportgebouwtjes aanwezig. Deze zijn uit hout opgetrokken en zijn goed onderhouden. Langs de noordzijde staan enkele kleine uit hout opgetrokken schuurtjes. In deze bebouwing zijn geen toegankelijke plekken voor vleermuizen waargenomen. Aan de oostzijde is een sportgebouw aanwezig waar op de begane grond enkele loodsen aanwezig zijn. Deze ruimtes liggen als souterrain onder het straatwerk en het "Grand café de Bosbaan" op het parkeerterrein niveau. Het gebouw is uit baksteen opgetrokken en bevat open stootvoegen onder een overhangend terras. De open stootvoegen bevinden zich op circa twee meter hoogte en bevinden zich veelal boven de deuren van de loodsen. In de loodsen zijn roeiboten, peddels en materialen opgeslagen. Ten tijde van de habitatscan waren de deuren open en de loodsen verlicht. Door de onderhevigheid aan tocht en de lichtinval zijn de ruimtes naar verwachting niet optimaal als (winter) verblijfplaats voor vleermuizen. In de spouwmuur, toegankelijk door de open stootvoegen, is een verblijfplaats van vleermuizen in theorie mogelijk. De locatie, relatief laag boven de grond en onder een overhang, is echter niet ideaal voor een verblijfplaats van vleermuizen. Het voegwerk van de bebouwing is in redelijk goede staat en lijkt goed onderhouden. Hierdoor is er geen gelegenheid voor muurflora om hier te groeien. De oever bestaat hier uit een

kademuur met enkele drijfsteigers (afbeelding 5). Het gebouw van het "Grand café de Bosbaan" is bekleed met houten planken. De planken zijn strak gemonteerd waardoor er geen ruimte tussen de planken aanwezig is. Rondom de kozijnen is eveneens geen gelegenheid voor vleermuizen om toegang tot het gebouw te vinden. Geschikte nestlocatie voor de huismus en gierzwaluw zijn op het eerste oog niet aanwezig in bovengenoemde bebouwing. Ten noorden van de bosbaan, aan de oostzijde van het gebied bevindt zich het gebouw van de KNRB. Het gebouw is opgetrokken uit hout en plaatsmateriaal en bevat veel glas. Aan de onderzijde van de overhang zijn enkele kieren tussen het plaatmateriaal aanwezig waaronder mogelijk vleermuizen een verblijfplaats kunnen vinden en holtebroedende vogels een nestlocatie kunnen vinden.

Groenstructuren

Aan de oostzijde is een beplanting van platanen aanwezig rondom het verkeersplein en de Boswinkel. Hierin bevinden zich enkele boomholtes welke dienst kunnen doen als verblijfplaats voor vleermuizen en als nestlocatie voor holtebroedende vogels. Aan weerszijden van de kades zijn een aantal volwassen Canadese populieren aanwezig. Hierin bevinden zich eveneens enkele boomholtes (afbeelding 3). Eén van deze was ten tijde van de habitatscan in gebruik door een halsbandparkiet. Er zijn eveneens enkele nesten waargenomen welke potentieel een jaarrond beschermde nestlocatie vormen. De zones met struweel en bos aan de noord-, zuid- en westzijde van het projectgebied bevinden zich buiten het te bestemmen terrein, maar vallen mogelijk nog binnen een potentiële verstoringzone van geluid. Om deze reden is in een ruimere omgeving rondom het projectgebied gekeken waar zich eventueel potentieel jaarrond beschermde nestlocaties of potentiële verblijfplaatsen van vleermuizen in bomen bevinden.

Langs het fiets- en wandelpad aan de noordzijde (afbeelding 4) bevindt zich afwisselend volwassen bos, struweel en gazon. Het bos bestaat voornamelijk uit eik, els, es en beuk en bevat op enkele locaties boomholtes en potentieel jaarrond beschermde nestlocaties. Het bos biedt een geschikt leefgebied voor kleine marterachtigen, de eekhoorn en de boommarter. De lijnvormige elementen in het projectgebied, zoals bomenrijen en watergangen, kunnen dienst doen als vliegroute voor vleermuizen. Rondom de groenstructuren en watergangen kunnen vleermuizen een geschikt foerageergebied vinden.

Aan de zuidzijde bevindt zich vanaf de verhardingsgrens van de Bosbaanweg een volwassen bos. Het bostype hier betreft een eiken - beukenbos met veel volwassen, holtevormende bomen. Op één locatie is hier ook een potentieel jaarrond beschermde nestlocatie aanwezig (afbeelding 2). Ten tijde van de habitatscan bevond een individu van de buizerd zich nabij dit nest. Het bos biedt een geschikt leefgebied voor kleine marterachtigen, de eekhoorn en de boommarter. Centraal gelegen is er één afsplitsende, doodlopende watergang in zuidelijke richting vanaf de Bosbaan. De Bosbaanweg passeert hier over een brug waaronder zich een faunapassage in de vorm van loopplanken aan weerszijden bevindt.

Aan de zuidwestzijde van het gebied grenst het gebied aan de vrije sportvelden.

Afbeelding 2: Horst nabij Bosbaan

Afbeelding 3: Halsbandparkiet in boomholte

Afbeelding 4 en 5: Impressie Bosbaan

3.2.2 VRIJE SPORTVELDEN

Verhard oppervlak

Er zijn enkele verharde fietspaden aanwezig in deze zone. Daarnaast is in de noordoostzijde een zone met trottoir aanwezig rondom de Boswinkel en de aansluiting op de openbare weg. In het noordwesten van het projectgebied is een zone met trottoir aanwezig rondom de ronde waterspeelplaats. De trottoirs zijn goed onderhouden en bieden geen potentie voor beschermde natuurwaarden.

Bebouwing

Er bevindt zich een gebouw in de noordoostzijde en in de noordwestzijde van het projectgebied. Het gebouw van het "bezoekerscentrum de Boswinkel" en de horecagelegenheid bij de ronde waterspeelplaats (afbeelding 8) zijn bekleed met houten planken. De planken zijn strak gemonteerd waardoor er geen ruimte tussen de planken aanwezig is. Rondom de kozijnen is eveneens geen gelegenheid voor vleermuizen om toegang tot het gebouw te vinden. Geschikte nestlocaties voor de huismus en gierzwaluw zijn dan ook niet aanwezig in de bebouwing.

Groenstructuren

Een groot deel van het projectgebied bestaat uit intensief beheerd gazon. Het gazon wordt afgewisseld met enkele bosvakken en bosstroken (afbeelding 9). De bosvakken bestaan voornamelijk uit volwassen bos met eik, beuk en es als dominante soorten. De volwassen loofbomen bieden gelegenheid als verblijfplaats voor vleermuizen en broedlocatie voor holtebroedende vogels op de locaties waar boomholtes aanwezig zijn. Er zijn diverse locaties binnen het projectgebied met boomholtes in de vorm van spechtengaten en takwonden (afbeelding 7). Verspreid door het gebied zijn enkele potentieel jaarrond beschermde nestlocaties aangetroffen. Twee hiervan betreffen nesten van de ekster. Bij het centraal gelegen bosje langs het fietspad zijn twee eksters naast het nest waargenomen. Eksternesten kunnen worden gebruikt door bijvoorbeeld de ransuil. In de zuidwestzijde is een nestkast voor de bosuil waargenomen. In de vroege avond is een roepend mannetje van de bosuil gehoord in de omgeving van de kast, daadwerkelijk gebruik is niet vastgesteld. Aan de oostzijde, buiten het projectgebied, is een nest van de eekhoorn waargenomen (afbeelding 6).

Het bos biedt een geschikt leefgebied voor kleine marterachtigen, de eekhoorn en de boommarter. De lijnvormige elementen in het projectgebied, zoals bomenrijen en watergangen, kunnen dienst doen als vliegroute voor vleermuizen. Rondom de groenstructuren en watergangen kunnen vleermuizen een geschikt foerageergebied vinden.

Afbeelding 6: Eekhoornnest buiten projectgebied

Afbeelding 7: Boomholte

Afbeelding 8: Waterspeelplaats

Afbeelding 9: Impressie projectgebied

3.2.3 WAGENERSTADION EN SPORTPARK

Op het sportpark bevinden zich enkele sportclubs waar hockey, bandy, cricket, voetbal en tennis beoefend wordt. Het sportpark is opgezet met een centraal terrein, omgeven door een rondweg, de Nieuwe Kalfjeslaan. Verder wordt het gebied begrensd door een wandel- en fietspad aan de zuid- en westzijde en de Jan Tooroplaan aan de oostzijde. Niet alle terreinen waren toegankelijk ten tijde van de quickscan waardoor sommige gebouwen en bomen enkel van een afstand zijn bekeken.

Watergangen en oevers

Rondom en door het sportpark loopt een ondiepe watergang met beschoeide oevers. De drainage van de sportvelden watert af op deze sloten, het peil is dan ook flink lager dan het maaiveld. De watergangen zijn deels begroeid met kroos en bevatten veel bladval en takken. Beschermde vissoorten worden hier niet verwacht voor te komen. De oevers zijn overal beschoeid en zijn vrij hoog. Langs de watergangen is struweel of gazon aanwezig. In de ruiger begroeide delen kunnen in de oeverzone vogels tot broeden komen. Op enkele plekken is er vrijstaand riet aanwezig in de watergang. Het riet is hier niet ver in het verlandingsstadium en waarschijnlijk niet bewust overstaand. Dit zorgt voor een onstabiele rietkraag waardoor broedvogels hier niet gemakkelijk een nest in kunnen bouwen.

Verhard oppervlak

Afgezien van de omliggende wegen en paden, zijn er parkeerplaatsen aan de binnenzijde van de rondwegen aanwezig. Verspreid over het sportpark liggen verharde paden tussen de sportvelden en kantines en zijn er paden welke de verschillende clubs in verbinding brengen. Diverse sportclubs maken gebruik van kunstgras als ondergrond. Daarnaast zijn er bij TCA enkele gravelbanen aanwezig. Deze velden bieden geen geschikt habitat voor flora en fauna en bieden geen foerageergebieden voor (bodem)insectenetters. De verharde zones bieden geen geschikt habitat voor beschermde natuurwaarden.

Bebouwing

Verspreid door het projectgebied zijn diverse verenigingsgebouwen aanwezig. Het merendeel van deze gebouwen is modern en bevat veel plaatmateriaal en glaswerk aan de gevels. De daken zijn veelal plat of bedekt met shingles. Andere gebouwen zijn uit hout opgetrokken chalets waarbij de gevels betimmerd zijn met houten planken. Het gebouw van AH & BC bevat grote ventilatievoegen tussen de blokken waaruit de muur is opgebouwd aan de westzijde (afbeelding 10). De muren zijn afgewerkt met aluminium daklijsten. Dit gebouw lijkt van alle clubgebouwen de meeste potentie te hebben als verblijfplaats voor vleermuizen. Het gebouw van VRA Cricket bevat aan de oostzijde open stootvoegen en een spouwmuur. Deze muur is recent voor de oude muur geplaatst en biedt verblijfplaatsen voor vleermuizen. Het clubgebouw van Hurley bevat ook open stootvoegen, al bevinden deze zich relatief laag, op circa twee meter hoogte. De overige gebouwen bieden potentiële verblijfplaatsen achter de houtbeplating, onder daklijsten en in kleine ruimtes in de bebouwing. Mogelijk zijn er potentiële nestlocaties voor de huismus en gierzwaluw aanwezig in de bebouwing. Op het eerste oog lijkt de bebouwing echter niet optimaal geschikt voor deze soorten. Het Wagenerstadion wordt momenteel gerenoveerd. Het stadion is op een betonnen fundering gebouwd en heeft een houtbeplating tegen de buitenzijde.

Groenstructuren

De bomendiversiteit op het sportpark is iets groter dan in het omliggende bos. Er zijn diverse kapitale bomen aanwezig van diverse soorten. De samenstelling van de aangeplante bomen bestaat onder andere uit berk, beuk, eik, els, es, grauwe abeel, Italiaanse populier en schietwilg.

Langs de padenstructuur in het noorden en midden van het projectgebied staat een laan van relatief jonge eiken (afbeelding 13). In de west- en zuidzijde staan er voornamelijk grote volwassen bomen langs de paden. Tussen de bomen en in de open delen ligt er een intensief onderhouden gazon langs de paden. Bij VRA, Pinoké en FC Amsterdamse Bos zijn velden met echt gras aanwezig. Hier kunnen insectenetters foerageren. Rondom de sportclubs en als afscheiding tussen de velden zijn hier en daar bosschages en bosplantsoen aanwezig. Op het terrein van VRA Cricket staat een grote vrijstaande grauwe abeel met een nest en een grote boomholte (afbeelding 12). Er zijn op vijf locaties potentieel jaarrond beschermde nestlocaties aangetroffen op het sportpark. Verspreid over het hele gebied zijn diverse boomholtes aangetroffen. Het betreft holtes uit takwonden, scheuren, afstaand schors en spechtenholtes. De holtes bieden broedgelegenheid voor holtebroedende vogels en potentiële verblijfplaatsen voor vleermuizen. Rondom de Nieuwe Kalfjeslaan zijn stroken van bosgebied aanwezig. Bij grotere evenementen zouden deze mogelijk binnen de invloedssfeer kunnen liggen. Het bos biedt een geschikt leefgebied voor kleine marterachtigen, de eekhoorn en de boommarter. De lijnvormige elementen in het projectgebied, zoals bomenrijen en watergangen, kunnen dienst doen als vliegroute voor vleermuizen. Rondom de groenstructuren en watergangen kunnen vleermuizen een geschikt foerageergebied vinden.

Afbeelding 10: Ventilatievoegen

Afbeelding 11: Impressie projectgebied

Afbeelding 12: Kapitale grauwe abeel

Afbeelding 13: Laan

3.2.4 ARENA

Watergangen en oevers

Net buiten het projectgebied loopt een watergang aan de noord- en westzijde. De oevers zijn laag, maar beschoeid. Er is veel bladval aanwezig in het water. Beschermde vissoorten worden hier niet verwacht voor te komen.

Groenstructuren

Het arenaterrein bestaat uit een groot grasveld, omgeven door bos (afbeelding 15). Rondom het grasveld is een heg aanwezig en een verhoogd wandelpad. Aan de binnenzijde van het wandelpad staan grote paardenkastanjes waarin een aantal grote boomholtes aanwezig zijn (afbeelding 14). Aan de buitenzijde van het wandelpad is gemengd naald- en loofbos aanwezig. Het bos biedt een geschikt leefgebied voor kleine marterachtigen, de eekhoorn en de boommarter. De lijnvormige elementen in het projectgebied, zoals bomenrijen en watergangen, kunnen dienst doen als vliegroute voor vleermuizen. Rondom de groenstructuren en watergangen kunnen vleermuizen een geschikt foerageergebied vinden. In de boomholtes kunnen verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig zijn en ze vormen een geschikte broedlocatie voor holtebroedende vogels.

Afbeelding 14: Grote boomholte in kastanje

Afbeelding 15: Impressie projectgebied

3.2.5 OPENLUCHTTHEATER

Verhard oppervlak

Binnen het openluchttheater zijn verharde paden aanwezig en het theater, inclusief tribune, zelf. De tribune bestaat uit trapsgewijs aangebrachte bakstenen, betonnen bankjes met een houten zitvlak. Het theater bestaat uit betonplaten (afbeelding 16). De verharde zones bieden geen geschikt habitat voor beschermde natuurwaarden.

Bebouwing

In de tribune is een klein opslaghokje aanwezig. Deze is vanaf de buitenkant niet toegankelijk en is afgesloten met een deur. Naast het theater is een kantoorgebouw aanwezig. Dit gebouw is op dezelfde manier vorm gegeven als de rest van de gebouwen van het Amsterdamse Bos. Er is houtbeplating tegen de gevel aanwezig zonder kieren of ruimtes en er zijn geen verdere mogelijkheden voor toegang tot het gebouw voor beschermde fauna.

Groenstructuren

De groenstructuren direct om het theater heen bestaan uit volwassen, gemengd bos. Hier en daar wordt het loofbos afgewisseld met kleine zones naaldbos. De lijnvormige elementen in het projectgebied, zoals bomenrijen, kunnen dienst doen als vliegroute voor vleermuizen (afbeelding 17). Rondom de groenstructuren aan de rand van het theater kunnen vleermuizen een geschikt foerageergebied vinden.

Afbeelding 16: Openluchttheater

Afbeelding 17: Laan naar openluchttheater

3.2.6 DE SPEELWEIDEN

Watergangen en oevers

De speelweiden bevinden zich aan de rand van Grote vijver (afbeelding 18). Dit water betreft een plas van redelijk formaat waar ten tijde van de habitatscan overwinterende individuen van de kuifeend en wilde eend aanwezig waren. Beschermde vissoorten worden hier niet verwacht voor te komen. De ringslang kan zones van de oostelijke oever van de vijver gebruiken als leefgebied. Aan de westzijde zijn echter beschoeide, steile oevers aanwezig. Hierdoor is het gebied slecht toegankelijk voor de ringslang. Incidenteel zou het mogelijk zijn om zonnende of doortrekkende individuen waar te nemen als deze via een andere route op deze plek terecht gekomen zijn. Vanwege het ontbreken van dekking in de vorm van begroeiing wordt dit echter niet verwacht. Evenwijdig aan het wandelpad langs de grote speelweide, loopt aan de noordwestzijde een watergang door het bos. De watergang is circa 10 meter breed en biedt geschikte vliegroutes en foerageergebied voor vleermuizen. Deze watergang zou door met name de watervleermuis gebruikt kunnen worden als vlieg- en foerageroute vanaf de verblijfplaats richting de Grote vijver. Achter het boothuis in het noorden van het gebied ligt een doodlopende watergang. De oevers van deze watergang zijn beschoeid en hebben een vrij steil talud. Aan de zuidzijde is eveneens een watergang aanwezig in het bos. In het water is veel bladval aanwezig. De kleine speelweiden in het noorden van het gebied hebben een vrij hoge, beschoeide oever.

Verhard oppervlak

Rondom de grote speelweide ligt een verhard pad. Dit pad sluit op verschillende punten aan op de padenstructuur van de westzijde van het Amsterdamse Bos. Langs de oever van de Grote vijver ligt een onverhard pad welke aansluit op de kademuur van de kanoverhuur. Deze kademuur loopt in een halve cirkel langs de oever van de Grote vijver en is goed onderhouden. Er loopt een verhard pad via het openluchttheater naar het noordelijk deel van de speelweiden. Hier is een parkeerplaats aanwezig. Op de eilandjes ten noorden van de kanoverhuur zijn diverse speeltoestellen en touwen tussen de eilanden aangebracht. De verharde zones bieden geen geschikt habitat voor beschermde natuurwaarden.

Bebouwing

Het WC gebouw nabij het theater is voor beschermde fauna niet toegankelijk vanaf de buitenkant. Het nabij gelegen P.E.N. gebouw bevat ventilatieroosters, waardoor hier potentiële verblijfplaatsen voor vleermuizen aanwezig zijn. Er is een boothuis aanwezig met een aluminium profielwand. Hier kunnen mogelijk broedvogels een nest aan de binnenkant op de structuren bouwen. Het boothuis was echter afgesloten ten tijde van de habitatscan en was daarom niet toegankelijk. Wellicht is deze in de zomer wel toegankelijk. Aan de rand van het open speelterrein is een horeca gebouw aanwezig. Deze bevat houtbeplating welke strak tegen het gebouw is gemonteerd. Er zijn geen spleten of kieren aanwezig in deze bebouwing en er is zodoende geen toegang voor beschermde soorten. Aan de Grote vijver ligt het gebouw van de Kanoverhuur Amsterdamse Bos. Het gebouw is in beperkte mate geschikt als verblijfplaats voor vleermuizen omdat er enkele kieren tussen de houtbeplating aanwezig zijn. De wanden zijn met houten planken bekleed en er zijn delen met raamwerk aanwezig.

Groenstructuren

De grote en kleine speelweiden zijn intensief onderhouden ligweiden (afbeelding 20 & 21). Op de grote speelweide zijn twee zones aanwezig waarop eiken zijn aangeplant nabij de bosrand. Rondom de grote speelweide is gemengd, volwassen bos aanwezig waarin de soorten beuk, eik en witte paardenkastanje dominant zijn. In dit bos zijn diverse locaties gevonden met boomholtes en afstaand schors. Daarnaast is er een potentieel jaarrond beschermd nest waargenomen op circa 100 meter afstand van het projectgebied. In de omgeving is tevens een buizerd waargenomen. Nabij de kanoverhuur is een klein nest aanwezig. Nabij het gebied ten noorden van de kanoverhuur is een zone met beboste speeleilanden aanwezig (afbeelding 19). Het bos biedt een

geschikt leefgebied voor kleine marterachtigen, de eekhoorn en de boomarter. De lijnvormige elementen in het projectgebied, zoals bomenrijen en watergangen, kunnen dienst doen als vliegroute voor vleermuizen. Rondom de groenstructuren en watergangen kunnen vleermuizen een geschikt foerageergebied vinden.

Afbeelding 18: Grote vijver en kanoverhuur

Afbeelding 19: Speeleilanden

Afbeelding 18: Kleine speelweide

Afbeelding 19: Grote speelweide

3.2.7 LAND VAN BOSSE

Watergangen en oevers

Aan de zuid-, oost- en noordzijde grenst het projectgebied aan watergangen. Beschermde vissoorten worden hier niet verwacht voor te komen. Aan de zuidkant is een zone met een aangelegd eiland aanwezig. De oever aan de zijde van het festivalterrein is beschoeid. Aan de westzijde zijn enkele eilandjes aangebracht. Tussen deze eilandjes en het festivalterrein is een smalle watergang aanwezig. Aan de noordzijde is de oever begroeid met een rietkraag. Het lijkt hier om jong riet te gaan, waarvan verwacht wordt dat dit gemaaid wordt in de loop van de winter. Indien de rietkraag overstaand is, kunnen rietvogels hier een geschikte broedlocatie in vinden. Op de rondom liggende eilandjes en in de ruige oeverzones kan de ringslang geschikt leefgebied vinden. Er zijn vlakbij het projectgebied waarnemingen bekend van de ringslang (NDFF). Het festivalterrein zelf is kort gemaaid en biedt daardoor geen dekking of prooiën voor de ringslang. Gebruik van het festivalterrein door de ringslang wordt niet verwacht. Tijdens de habitatscan zijn overwinterende individuen van de krakeend, kuifeend, slobeend, wilde eend en wintertaling waargenomen op de omliggende watergangen. Tevens zijn de blauwe reiger en grote zilvreiger waargenomen.

Verhard oppervlak

Op het festivalterrein is de ondergrond verstevigd met grasdallen. Dit zijn stenen met een profiel waar gras tussendoor kan groeien. Verder zijn er enkele onverharde paden aanwezig welke geen bijzondere natuurwaarden ondersteunen. De verharde zones bieden geen geschikt habitat voor beschermde natuurwaarden.

Groenstructuren

Het Land van Bosse bestaat uit een strook land van circa 500 meter lang bij 150 meter breed. Het middenterrein is ingericht als festivalterrein en bestaat uit een intensief beheerd gazon. Aan de zuidzijde van het festivalterrein is een grondwal aanwezig waarop struweel groeit (afbeelding 22). In het struweel is een oud nest van een zangvogel waargenomen. Aan de noordzijde is een bosvak aanwezig binnen het projectgebied. Hier bevindt zich een potentieel jaarrond beschermde nestlocatie (afbeelding 20). Er is eveneens een vleermuiskast aanwezig aan één van de bomen in dit bosvak. Een deel van het bos in deze hoek is recent gedund en gedeeltelijk gekapt om de verbindingzones voor de ringslang te verbeteren. Aan de oostzijde bevindt zich buiten het projectgebied een volwassen bos, waar de zone binnen het projectgebied op aansluit. Het bos bestaat hier voornamelijk uit es, wilg en grauwe abeel. In het bos is veel dood hout aanwezig. Op diverse locaties zijn boomholtes aangetroffen in deze zone. Daarnaast is hier een uilenkast aanwezig (afbeelding 21). Tussen de meest noordelijke parkeerplaats en de

Nieuwe Meerlaan staat een bosschage. Hier zijn volwassen bomen en jonge opslag aanwezig. In één van de bomen is een boomholte aangetroffen. Daarnaast is er een vleermuiskast aanwezig in het bosje. Ten zuiden van de parkeerplaats staan een aantal gekandelaberde Canadese populieren (afbeelding 26) Tussen het festivalterrein en het bos ligt een bufferzone van aangelegde eilandjes waarop een ruige begroeiing van riet, harig wilgenroosje, grote lisdodde en wilgenopslag aanwezig is (afbeelding 22). Eenzelfde begroeiing is op de eilanden aan de zuidzijde van het projectgebied aanwezig. Deze ruige zone biedt broedgelegenheid voor rietvogels. Aan de westkant is langs de watergang in het Radarterrein een zone van overstaand riet aanwezig. Hier is eveneens geschikt broedbiotoop voor rietvogels aanwezig. Bij harde muziek kunnen beide zones binnen de verstoringsgrens van het festival liggen. Aan de noordzijde is een gazon aanwezig tussen de watergang en de Nieuwe Meerlaan. Op het meest zuidelijk deel van deze zone staan een aantal gekandelaberde Canadese populieren. In sommige van deze bomen zijn holtes aanwezig of is er sprake van afstaand schors. Het bos biedt een geschikt leefgebied voor kleine marterachtigen, de eekhoorn en de boommarter. De lijnvormige elementen in het projectgebied, zoals bomenrijen en watergangen, kunnen dienst doen als vliegroute voor vleermuizen. Rondom de groenstructuren en watergangen kunnen vleermuizen een geschikt foerageergebied vinden.

Afbeelding 20: Potentieel jaarrond beschermd nest

Afbeelding 21: Uilenkast

Afbeelding 22: Eilandjes met riet naast festivalterrein

Afbeelding 23: Grondwal met struweel

3.2.8 RADARTERREIN

Watergangen en oevers

Tussen het Radarterrein en het Land van Bosse ligt een watergang van circa tien meter breed. Beschermd vissoorten worden niet verwacht hier voor te komen. Aan de oostzijde van de watergang staat een kruidenrijke, overjarige rietkraag (afbeelding 24). Deze biedt broedgelegenheid voor rietvogels en geschikt leefgebied voor de ringslang. Deze oever bevindt zich direct naast het Land van Bosse. Aan de westzijde is de watergang beschoeid en wordt de oever intensiever beheerd. Ten noorden en zuiden van deze open zone, welke nabij het wandelpad ligt, is volwassen bos aanwezig op de oever. Dezelfde watergang loopt rondom het eiland waarop het radargebouw staat. De oevers zijn hier beschoeid en het water bevat veel bladval.

Verhard oppervlak

Er zijn twee parkeerterreinen aanwezig in het gebied. Tussen de parkeerterreinen en de Nieuwe Meerlaan liggen enkele asfalt verbindingswegen en er is een fietspad aanwezig. Vanaf de meest zuidelijk gelegen parkeerplaats loopt een fietspad in zuidelijke richting. De verharde zones bieden geen geschikt habitat voor beschermde natuurwaarden.

Bebouwing

Er zijn twee gebouwen aanwezig in het gebied. Bij de meest noordelijke parkeerplaats is een WC gebouw aanwezig. Het betreft een gebouw in dezelfde stijl als de andere gebouwen in het Amsterdamse Bos. De muren zijn bekleed met planken en het gebouw heeft een plat dak. Dit gebouw biedt geen gelegenheid voor beschermde soorten. Centraal in het gebied staat het radargebouw (afbeelding 27). Het radargebouw is opgetrokken uit baksteen en bevat enkele ramen met kozijnen. Aan de noordzijde zijn enkele open stootvoegen aanwezig waarin vleermuizen mogelijk een verblijfplaats kunnen vinden.

Groenstructuren

In sommige van deze bomen zijn holtes aanwezig en is er sprake van afstaand schors. Rondom het radargebouw is een bosschage aanwezig met volwassen bomen. Het betreft hier een gemengd bos met onder andere beuk, es, els en Spaanse aak. Langs het fietspad staan enkele vrijstaande grauwe abelen. De meest oostelijke zone betreft een strook bos langs het fietspad. Hier staan voornamelijk volwassen exemplaren van beuk en es. Deze zone maakt deel uit van een groter bosgebied. Het bos biedt een geschikt leefgebied voor kleine marterachtigen, de eekhoorn en de boommarter. De lijnvormige elementen in het projectgebied, zoals bomenrijen en watergangen, kunnen dienst doen als vliegroute voor vleermuizen (afbeelding 25). Rondom de groenstructuren en watergangen kunnen vleermuizen een geschikt foerageergebied vinden.

Afbeelding 24: Overstaand riet naast festivalterrein

Afbeelding 25: Impressie projectgebied

Afbeelding 26: Gekandelaberde Canadese populieren

Afbeelding 27: Radargebouw

Op afbeelding 28 staan de waargenomen potentiële jaarrond beschermde nestlocaties van vogels en boomholtes weergegeven voor alle projectgebieden. De nesten en boomholten bieden potentie voor beschermde soorten en kunnen daarom een indicatie geven van de mogelijke aanwezigheid van beschermde soorten.

Afbeelding 28: Locaties waargenomen boomholtes en potentieel jaarrond beschermde nesten.

3.3 EFFECTEN

In deze paragraaf wordt een inschatting van de potentiële effecten van evenementen op beschermde natuurwaarden gemaakt. Aangezien er geen elementen gesloopt of verwijderd zullen worden, is er voornamelijk sprake van (tijdelijke) verstoring.

3.3.1 BOSBAAN

Evenementen

Op de bosbaan worden diverse sportevenementen georganiseerd in de periode april tot en met juli. Dit zijn voornamelijk middelgrote evenementen zoals roeiwedstrijden, viswedstrijden en waterskiwedstrijden. Daarnaast vinden er vijf á zes keer per jaar grote evenementen plaats zoals internationale roeiwedstrijden. Voor deze grote evenementen wordt de Bosbaanweg afgezet en is doorgaand verkeer niet mogelijk langs deze route.

Tabel 3: Voorwaarden evenementen Bosbaan

Bosbaan	
Maximum aantal evenementsdagen	Onbeperkt
Maximaal aantal bezoekers per dag	5.000
Geluidsnorm maximaal	50 dB(A) op de gevels van de maatgevende geluidgevoelige bebouwing
Eindtijd	Maximaal 23.00 uur

Potentiële effecten

Diverse evenementen vinden plaats in het broedseizoen van vogels (globaal maart - augustus). Door golfslag, hoge bezoekersaantallen, oeverbetreding en het betreden van struweel kan verstoring van algemene broedvogels optreden. Het betreft hier mogelijk watervogels, rietvogels en zangvogels. Door het gebrek aan verlichting op de Bosbaan, is te verwachten dat er geen sprake is van lichtverstoring. Verblijfplaatsen, vliegroutes en foerageergebieden van vleermuizen komen daardoor niet in het geding. Kleine marterachtigen, de boommarter, eekhoorn en de ringslang kunnen het gebied gebruiken als foerageergebied. Deze soorten zijn hierin echter flexibel en zullen normaliter mensen ontwijken.

3.3.2 VRIJE SPORTVELDEN

Evenementen

Op de Vrije sportvelden worden vrije, besloten evenementen georganiseerd, zoals barbecues, sportdagen of speurtochten. Er worden geen evenementen vanuit organisaties georganiseerd.

Tabel 4: Voorwaarden evenementen vrije sportvelden

Vrije sportvelden	
	Besloten evenementen, zoals barbecue, sportdag, speurtocht
Maximaal aantal bezoekers per dag	100 (250 max voor sportdagen)
Geluidsnorm maximaal	Tot op 50 meter hoorbaar
Eindtijd	Maximaal 23.00 uur
	Uitsluitend zwak-alcoholische dranken, geen verkoop

Potentiële effecten

Er is geen verlichting op de Vrije sportvelden aanwezig. Dit beperkt nachtelijke activiteiten en lichtverstoring. Verblijfplaatsen, vliegroutes en foerageergebieden van vleermuizen komen daardoor niet in het geding. Kleine marterachtigen, de boommarter en de eekhoorn kunnen het gebied gebruiken als foerageergebied. Deze soorten zijn hierin echter flexibel en zullen normaliter mensen ontwijken. Diverse evenementen vinden waarschijnlijk plaats in het broedseizoen van vogels (globaal maart - augustus). Hierbij kan verstoring optreden wanneer mensen bijvoorbeeld de bosschages betreden.

3.3.3 WAGENER-STADION EN SPORTPARK

Evenementen

Het Wagener stadion heeft een capaciteit van maximaal 15.000 bezoekers. In 2017 wordt het EK hockey in het stadion gehouden. Sportclubs mogen 12 keer per jaar een melding van incidentele festiviteiten doen. Deze feesten mogen maximaal 75 dB(A) aan geluid opleveren, waarbij de muziek niet boven de 65 dB(A) mag komen. Daarnaast vindt dagelijks gebruik van de sportbanen door leden plaats.

Tabel 5: Voorwaarden evenementen Wagenerstadion en sportpark

Wagenerstadion en sportpark	
Maximum aantal evenementsdagen	Onbeperkt
Maximaal aantal bezoekers per dag	15.000
Geluidsnorm maximaal	Maximaal 10 dB boven wettelijk toegestane norm Activiteitenbesluit
Eindtijd	Maximaal 23.00 uur

Potentiële effecten

Er vinden naar verwachting het gehele jaar rond evenementen plaats. Diverse evenementen vinden plaats in het broedseizoen van vogels (globaal maart - augustus). Door de inrichting van het sportpark is de kans op verstoring echter relatief klein. De grootste kans op verstoring is wellicht nog als er tijdens een sportwedstrijd een bal in de bosschages terecht komt. Bij grote wedstrijden in het Wagenerstadion kunnen er tot 15.000 bezoekers op het park aanwezig zijn. Er ligt echter een logische padenstructuur, er zijn afgebakende parkeerplaatsen en de bosschages direct langs het pad hebben weinig ondergroei. Doordat de mensenstroom goed geleid wordt kan verstoring worden voorkomen. Verstoring door lichtuitstraling op de sportterreinen vindt voornamelijk in het najaar, winter en voorjaar plaats. Dit is echter in de huidige situatie al zo.

3.3.4 ARENA

Evenementen

Op het Arenaterrein vinden vooral kleine en middelgrote evenementen plaats zoals een ridderspektakel, kleine hardloopevenementen en familiedagen. Er is geldt geen maximum voor evenementen met minder dan 500 bezoekers. Grote evenementen met versterkte muziek zijn uitdrukkelijk niet toegestaan.

Tabel 6: Voorwaarden evenementen Arenaterrein

Arenaterrein	
Maximum aantal kleine evenementen	Onbeperkt
Maximum evenementdagen tot 7.500 personen per dag	10 keer per jaar
Evenementen > 7.500 bezoekers per dag	Niet toegestaan
Maximale geluidsnorm	50 dB (A) Versterkte muziek op iets meer dan achtergrondniveau is toegestaan
Eindtijd geluidsontheffing	Maximaal tot 23.00 uur

Potentiële effecten

In de struwelen en bosschages kunnen zangvogels tot broeden komen. Bij betreding van het struweel in het broedseizoen van vogels (globaal maart - augustus) kan mogelijk verstoring van broedgevallen optreden. Op de zones waar de evenementen plaats vinden zijn potentiële verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig. Verblijfplaatsen, vliegroutes en foerageergebieden van vleermuizen kunnen daardoor mogelijk aan verstoring onderhevig zijn. Het is echter te verwachten dat deze verstoring verwaarloosbaar is gezien de vroege eindtijd en de afwezigheid van sterke verlichting. Kleine marterachtigen, de boommarter, eekhoorn en de ringslang kunnen het gebied gebruiken als foerageergebied. Deze soorten zijn hierin echter flexibel en zullen normaliter mensen ontwijken. Daarnaast zullen deze soorten zich voornamelijk in de periferie van het gebied begeven omdat het intensief beheerde gazon weinig voedselkansen of verblijfplaatsen biedt.

3.3.5 OPENLUCHTTHEATER

Evenementen

Er worden hier elke zomer circa 40 theatervoorstellingen gehouden. Voor het Openluchttheater wordt een permanente evenementenvergunning ontwikkeld omdat de locatie, inrichting, tribune en infrastructuur niet veranderen. Het Openluchttheater wordt inmiddels ook voor andere evenementen gebruikt zoals Boslab en Live@Amsterdamse Bos concerten. Het Amsterdamse Bostheater heeft plannen om de theaterfunctie te innoveren en uit te breiden met (kinder)voorstellingen, films en concerten.

Tabel 7: Voorwaarden evenementen Openluchttheater

Openluchttheater	
Maximum aantal evenementsdagen	Onbeperkt
Maximaal aantal bezoekers per dag	2.000
Geluidsnorm maximaal	Conform activiteitenbesluit
Eindtijd geluidsontheffing	Maximaal 23.00 uur
Eindtijd theatervoorstellingen	24.00

Potentiële effecten

De theatervoorstellingen zijn redelijk kleinschalig en veroorzaken geen grote geluidsoverlast of verstoring richting broedvogels. Eventueel gebruik van verlichting kan tot verstoring van foerageergebied van vleermuizen leiden. Er zijn echter voldoende alternatieve foerageergebieden aanwezig in de omgeving en de verstoring is slechts kortstondig gezien de eindtijd van 24.00 uur. Het is lastig in te schatten welke effecten eventuele uitbreidingen op het programma in de toekomst hebben. De inrichting van het theater is besloten en tussen het groen gelegen.

3.3.6 DE SPEELWEIDEN

Evenementen

Op de speelweiden in het bos worden voornamelijk kleine groepsevenementen gehouden, zoals sportdagen, sportdemonstraties en survivals. Op de speelweiden wordt voor kleine en middelgrote evenementen zonder geluidsontheffing geen maximum aantal gesteld. Het Amsterdamse Bos is terughoudend in het toestaan van middelgrote evenementen op de speelweiden vanwege de logistiek (afzetten van toegangsweg) alsmede de kwetsbaarheid van de natuur.

Tabel 8: Voorwaarden evenementen Speelweiden

Speelweiden	
Maximum aantal evenementsdagen zonder geluidsontheffing	Onbeperkt
Maximaal aantal personen per dag	5.000
Evenementdagen met een maximale geluidsontheffing	Geen
Eindtijd	Maximaal 23.00 uur

Potentiële effecten

In de struwelen en bosschages kunnen zangvogels tot broeden komen. Bij betreding van het struweel in het broedseizoen van vogels (globaal maart - augustus) kan mogelijk verstoring van broedgevallen optreden. Op de zones waar de evenementen plaats vinden zijn geen potentiële verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig. Verblijfplaatsen, vliegroutes en foerageergebieden van vleermuizen komen daardoor niet in het geding. Kleine marterachtigen, de boomarter, eekhoorn en de ringslang kunnen het gebied gebruiken als foerageergebied. Deze soorten zijn hierin echter flexibel en zullen normaliter mensen ontwijken. Daarnaast zullen deze soorten zich voornamelijk in de periferie van het gebied begeven omdat het intensief beheerde gazon weinig voedselkansen of verblijfplaatsen biedt.

3.3.7 LAND VAN BOSSE

Evenementen

Op het Land van Bosse vinden de grotere festivals met versterkte muziek plaats. Hierbij wordt een combinatie gemaakt met het radarterrein om één groot festivalterrein te creëren. Dit zijn de volgende grote festivals: Day at the park (1 dag), Dekmantel (3 dagen) en Loveland (2 dagen). In 2016 hebben Day in the Park en Electronic family in juli plaatsgevonden, Dekmantel vond plaats in augustus. Van de overige festivals is geen exacte informatie over de data te vinden.

Tabel 9: Voorwaarden evenementen Land van Bosse

Land van Bosse	
Maximum aantal evenementdagen met maximale geluidsontheffing	7 per jaar
Maximale geluidsnorm	70 dB (A) en 85 dB (C) op gevels van de maatgevende geluidgevoelige bebouwing
Evenementdagen zonder geluidsontheffing	Onbeperkt
Maximaal aantal bezoekers per dag	30.000
Eindtijd geluidsontheffing	Maximaal 23.00 uur
Soundcheck	Maximaal 2 uur per dag echter niet vóór 09.00 uur en niet na 23.00 uur

Potentiële effecten

De evenementen op dit terrein zijn grootschalig en omvatten muziekfestivals met harde muziek. De geluidsnorm is bepaald op de gevel van de maatgevende geluidgevoelige bebouwing. In de directe omgeving van het festival zal het geluid echter harder zijn. Indien festivals plaatsvinden in het broedseizoen van vogels (globaal maart - augustus), kan hier verstoring van broedgevallen optreden. Met name de overstaande rietkragen en de directe omgeving inclusief de watergangen bieden een geschikt broedbiotoop voor rietvogels, watervogels en zangvogels. Een goede geleiding van mensenstromen en slim plaatsen van afzettingen kan echter veel verstoring voorkomen. Door licht en geluid kunnen vleermuizen die het gebied gebruiken als vliegroute of foerageergebied eveneens verstoord raken. De verstoring is echter van tijdelijke aard gezien de uiterlijke eindtijd van 23.00 uur. Daarnaast zijn er voldoende alternatieve vliegroutes en foerageergebieden in de directe omgeving aanwezig. Gezien het ontbreken van een echte vegetatiestructuur op grote delen van het terrein is niet te verwachten dat er grote aantallen vleermuizen het terrein gebruiken als foerageergebied. In de directe omgeving van het projectgebied zijn (afgezien enkele delen afstaand schors bij de gekandelaberde populieren) geen potentiële verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig. Verblijfplaatsen van vleermuizen komen daardoor niet in het geding. Kleine marterachtigen, de boomarter en de ringslang kunnen het gebied gebruiken als foerageergebied. Deze soorten zijn hierin echter flexibel en zullen normaliter mensen ontwijken. Daarnaast zullen deze soorten zich

voornamelijk in de periferie van het gebied begeven omdat het intensief beheerde gazon weinig voedselkansen of verblijfplaatsen biedt.

3.3.8 RADARTERREIN

Evenementen

Op het Radar terrein vinden de grotere festivals met versterkte muziek plaats. Hierbij wordt een combinatie gemaakt met het Land van Bosse om één groot festivalterrein te creëren. Dit zijn de volgende grote festivals: Day at the park (1 dag), Electronic family (1 dag), Dekmantel (3 dagen) en Loveland (2 dagen). In 2016 hebben Day in the Park en Electronic family in juli plaatsgevonden, Dekmantel vond plaats in augustus. Van de overige festivals is geen exacte informatie over de data te vinden.

Tabel 10: Voorwaarden evenementen Radar terrein

Radar terrein	
Maximum aantal evenementdagen met maximale geluidsontheffing	7 uitsluitend in combinatie met Land van Bosse
Maximale geluidsnorm	70 dB (A) en 85 dB (C) op gevels van de maatgevende geluidgevoelige bebouwing
Evenementen tot 5.000 bezoekers per dag - Uitloopmogelijkheid naar het Land van Bosse; - Berperkte geluidbelasting 65 dB (A) - 75 dB (C); - Onderscheidend en vernieuwend.	5 dagen
Evenementdagen zonder geluidsontheffing	Onbeperkt
Maximaal aantal bezoekers per dag	2.750
Eindtijd geluidsnorm	Maximaal 23.00 uur

Potentiële effecten

De bosrijke omgeving op het radar terrein biedt geschikt broedbiotoop voor algemene zangvogels. Indien festivals plaatsvinden in het broedseizoen van vogels, kan hier verstoring van broedgevallen optreden. Met name de overstaande rietkragen en de bosrijke omgeving inclusief de watergangen bieden een geschikt broedbiotoop voor rietvogels, watervogels en zangvogels. Een goede geleiding van mensenstromen en slim plaatsen van afzettingen kan echter veel verstoring voorkomen. Door licht en geluid kunnen vleermuizen die het gebied gebruiken als vligroute of foerageergebied eveneens verstoord raken. De verstoring is echter van tijdelijke aard gezien de uiterlijke eindtijd van 23.00 uur. Daarnaast zijn er voldoende alternatieve vligroutes en foerageergebieden in de directe omgeving aanwezig. Gezien de aanwezigheid van water en vegetatiestructuur biedt dit terrein meer gelegenheid als foerageergebied voor vleermuizen dan het Land van Bosse. In de directe omgeving van het projectgebied zijn (afgezien enkele delen afstaand schors bij de gekandelaberde populieren) geen potentiële verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig. Verblijfplaatsen van vleermuizen komen daardoor niet in het geding. Kleine marterachtigen, de boommarter, eekhoorn en de ringslang kunnen het gebied gebruiken als foerageergebied. Deze soorten zijn hierin echter flexibel en zullen normaliter mensen ontwijken.

3.3.9 MOGELIJK AANWEZIGE BESCHERMDE SOORTEN EN FUNCTIES

Het projectgebied herbergt mogelijk meerdere functies voor beschermde diersoorten. In het projectgebied kunnen op basis van het aanwezige habitat de volgende soorten en functies niet op voorhand worden uitgesloten voor te komen.

- Vaste rust- en verblijfplaatsen en vlieg-/foerageerroutes van vleermuizen;
- Leefgebied ringslang;
- Leefgebied boommarter, bunzing, eekhoorn, hermelijn en wezel;
- Jaarrond beschermde nesten van broedvogels;
- Nestlocaties algemene broedvogels.

Daarnaast kunnen algemene zoogdieren als de bosmuis, huisspitsmuis en de rosse woelmuis en algemene amfibieën als de gewone pad en de bruine kikker in het projectgebied worden verwacht. Deze soorten zijn vrijgesteld in de provincie Noord-Holland van de verbodsbepalingen in artikel 3.10 – 3.11 van de Wet natuurbescherming. Wel is de zorgplicht van toepassing voor deze soorten. De onderstaande tabel geeft slechts een indicatie van de mogelijkheid tot verstoring van bepaalde functies voor beschermde natuurwaarden. Vanwege de onduidelijkheid van aanwezigheid van bepaald soort(groep)en in een projectgebied zijn de ingeschatte mogelijkheden tot verstoring hypothetisch.

Tabel 11: Mogelijkheid van versturende effecten op beschermde natuurwaarden

Deelgebied	Soort(groep)	Potentieel aanwezige functie	Potentieel effect	Kans verstoring
Bosbaan	Algemene broedvogels Jaarrond broedvogels Ringslang	Nestlocatie Nestlocatie Leefgebied	Verstoring broedgeval Verstoring broedgeval (Tijdelijke) Verstoring	Reëel Reëel Nihil
Vrije sportvelden	Algemene broedvogels Jaarrond broedvogels Vleermuizen Boommarter Kleine marterachtigen Eekhoorn	Nestlocatie Nestlocatie Vliegrouetes Foerageergebied Leefgebied Leefgebied Leefgebied	Verstoring broedgeval Verstoring broedgeval (Tijdelijke) Verstoring (Tijdelijke) Verstoring (Tijdelijke) Verstoring (Tijdelijke) Verstoring (Tijdelijke) Verstoring	Reëel Reëel Nihil Nihil Nihil Nihil Nihil
Sportvelden	Algemene broedvogels Jaarrond broedvogels Vleermuizen Boommarter Kleine marterachtigen Eekhoorn	Nestlocatie Nestlocatie Vliegrouetes Foerageergebied Leefgebied Leefgebied Leefgebied	Verstoring broedgeval Verstoring broedgeval (Tijdelijke) Verstoring (Tijdelijke) Verstoring (Tijdelijke) Verstoring (Tijdelijke) Verstoring (Tijdelijke) Verstoring	Reëel Reëel Nihil Nihil Nihil Nihil Nihil
Arena	Algemene broedvogels Vleermuizen Boommarter Kleine marterachtigen Eekhoorn	Nestlocatie Verblijfplaats Vliegrouetes Foerageergebied Leefgebied Leefgebied Leefgebied	Verstoring broedgeval (Tijdelijke) verstoring (Tijdelijke) Verstoring (Tijdelijke) Verstoring (Tijdelijke) Verstoring (Tijdelijke) Verstoring (Tijdelijke) Verstoring	Reëel Reëel Nihil Nihil Nihil Nihil Nihil
Openluchttheater	Algemene broedvogels Vleermuizen	Nestlocatie Foerageergebied	Verstoring broedgeval (Tijdelijke) Verstoring	Nihil Nihil
De Speelweiden	Algemene broedvogels Jaarrond broedvogels Vleermuizen Boommarter Kleine marterachtigen Eekhoorn	Nestlocatie Nestlocatie Vliegrouetes Foerageergebied Leefgebied Leefgebied Leefgebied	Verstoring broedgeval Verstoring broedgeval (Tijdelijke) Verstoring (Tijdelijke) Verstoring (Tijdelijke) Verstoring (Tijdelijke) Verstoring (Tijdelijke) Verstoring	Reëel Reëel Nihil Nihil Nihil Nihil Nihil
Land van Bosse	Algemene broedvogels Jaarrond broedvogels Ringslang Vleermuizen	Nestlocatie Nestlocatie Leefgebied Vliegroute Foerageergebied	Verstoring broedgeval Verstoring broedgeval (Tijdelijke) verstoring (Tijdelijke) verstoring (Tijdelijke) verstoring	Reëel Reëel Nihil Reëel Reëel
Radarterrein	Algemene broedvogels Jaarrond broedvogels Vleermuizen Ringslang Boommarter Kleine marterachtigen Eekhoorn	Nestlocatie Nestlocatie Vliegrouetes Foerageergebied Leefgebied Leefgebied Leefgebied Leefgebied	Verstoring broedgeval Verstoring broedgeval (Tijdelijke) Verstoring (Tijdelijke) Verstoring (Tijdelijke) Verstoring (Tijdelijke) Verstoring (Tijdelijke) Verstoring (Tijdelijke) Verstoring	Reëel Reëel Reëel Reëel Nihil Nihil Nihil Nihil

3.4 AANBEVELINGEN TEN AANZIEN VAN DE WET NATUURBESCHERMING

3.4.1 AANVULLENDE INVENTARISATIES PROJECTGEBIED

De projectgebieden herbergen mogelijk functies voor beschermde vleermuizen, jaarrond beschermde broedvogels, algemene broedvogels, ringslang, boommarter, bunzing, eekhoorn, hermelijn en de wezel. Of en waar deze zich in het projectgebied bevinden is nog onbekend. Aangezien het voornamelijk gaat om (tijdelijke) verstoring, omdat er wezenlijk niets veranderd aan de projectgebieden, zijn de te verwachten effecten op de meeste van deze soorten verwaarloosbaar. Met name broedvogels en vliegrouetes en foerageergebieden van vleermuizen kunnen worden verstoord. In het geval van vleermuizen valt de verstoring waarschijnlijk mee aangezien de verstoring kortstondig is (tot 23.00 uur in de meeste gebieden). In vrijwel alle gevallen zijn er waarschijnlijk voldoende alternatief foerageergebied en vliegrouetes aanwezig. Het is daarom aan te bevelen om vooral de nadruk te leggen op broedvogels. Indien er evenementen plaatsvinden met een grotere kans op verstoring vanwege hoge geluidsniveaus en lichtverstoring in de broedperiode van vogels (grofweg maart - augustus), dient te worden onderzocht of de evenementen geen negatieve invloed zullen hebben op broedgevallen. Broedgevallen zijn te allen tijde beschermd, ook als deze buiten het broedseizoen aanwezig zijn. Daarbij kan van te voren worden bepaald waar de broedgevallen zich bevinden en hoe verstoring voorkomen kan worden.

3.4.2 MAATREGELEN

Onderstaand zijn enkele voorbeelden van te nemen maatregelen benoemd:

- Inventariseren van aanwezige broedvogels indien er mogelijk broedgevallen aanwezig zijn.
- Eventueel inventariseren van andere soortgroepen indien verwacht wordt dat er waarden voor deze soortgroepen aanwezig zijn op het terrein.
- Nemen van maatregelen door strategisch plaatsen van hekwerk, managen van mensenstromingen en afzetten van zones.
- Nemen van eventuele andere maatregelen, dit betreft maatwerk per locatie en betreffende soortgroep.

4 BESCHERMDE NATUURGEBIEDEN

4.1 AANWEZIGE BESCHERMDE NATUUR

Het Amsterdamse Bos is aangewezen als NNN gebied en maakt onderdeel uit van de Groene As. De projectgebieden 2, 6, 7 en 8 (respectievelijk Vrije Sportvelden, De Speelweiden, Land van Bosse en Radarterrein) liggen in NNN gebied. Projectgebieden 1, 3, 4 en 5 (respectievelijk Bosbaan, Sportvelden, Arena en Openluchttheater) grenzen direct aan NNN gebied. Het dichtstbijzijnde Natura 2000 gebied bevindt zich op circa 11 kilometer ten noorden van het Amsterdamse Bos en betreft de "Polder Westzaan".

Afbeelding 29: Projectgebied ten opzichte van beschermde natuur (maps.noord-holland.nl)

Het natuurbeheerplan van de Provincie Noord-Holland geeft de volgende beschrijving van het Amsterdamse Bos als NNN gebied: "Loofbos, graslanden en waterpartijen met hoofdfunctie recreatie. Rond de Nieuwe Meer en Amstelveense Poel liggen resten van het oorspronkelijke veengebied met rietland, vochtig schraal- en veenmosrietland en spontaan bos. Het Amsterdamse Bos en de Nieuwe Meer zijn gericht op het opvangen van recreanten en evenementen. Door de recreatieve betekenis wordt bij het gebruik een goede combinatie van natuur en recreatie nagestreefd" (Provincie Noord-Holland Natuurbeheerplan 2017, p 59).

4.2 TOETSINGSKADER NNN

4.2.1 RIJKSBELEID

Het ruimtelijke beleid voor het NNN is gericht op behoud en ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden van een gebied. Daarom geldt in het NNN het 'nee, tenzij'-regime. Of een ingreep mag worden uitgevoerd in het NNN, hangt naast de instandhouding van de omvang van het NNN, in eerste instantie af van de mate van aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden van het gebied.

De wezenlijke kenmerken en waarden zijn de actuele en potentiële waarden, gebaseerd op de natuurdoelen voor het gebied. Het gaat daarbij om: de bij het gebied behorende natuurdoelen en -kwaliteit, geomorfologische en aardkundige waarden en processen, de waterhuishouding, de kwaliteit van bodem, water en lucht, rust, stilte, donkerte en openheid, de landschapsstructuur en de belevingswaarde (Ministeries van LNV en VROM en de provincies, 2007).

Eenmalige evenementen

Eenmalige evenementen, zoals een muzikfestival of een circusvoorstelling, hoeven niet getoetst te worden aan het 'nee, tenzij'-regime zolang er geen sprake is van een bestemmingsplanwijziging of een omgevingsvergunning 'afwijken bestemmingsplan'. Als er op hetzelfde terrein vaker evenementen georganiseerd worden, dan kan een bestemmingswijziging of omgevingsvergunning 'afwijken bestemmingsplan' nodig zijn.

4.2.2 PROVINCIAAL BELEID

In het Natuurbeheerplan 2015 van de Provincie Noord-Holland staat vermeld dat de wezenlijke kenmerken en waarden in elk gebied gedefinieerd zijn als: de in een gebied aanwezige natuurwaarden en, voor gebieden die nog een natuurfunctie zullen krijgen, tevens de potentiële natuurwaarden, de daarvoor vereiste bodem- en watercondities en de voor het gebied kenmerkende landschapsstructuur en belevingswaarden. In het Natuurbeheerplan staat tevens vermeld waar de provincie op toetst bij een beoordeling van een ingreep (zie kader hieronder).

Bij een ingreep in het NNN toetst de Provincie op:

- de toename van verstoring en het effect daarvan op de in een gebied aanwezige soorten. De verstoring kan bestaan uit verstoring door mensen of verkeer, verstoring door meer licht of verstoring door een toename van geluid;
- het effect dat de ingreep heeft op de bodem en watercondities, die belangrijk zijn voor het handhaven van de natuurkwaliteit. Hierbij kan gedacht worden aan invloed op het waterpeil, een toename van verzilting of verzoeting van het grondwater / oppervlaktewater, of een toename van de bemesting van de bodem;
- het directe effect dat de ingreep door oppervlaktebeslag heeft op het verdwijnen van de in het gebied aanwezige natuurwaarden;
- het meer indirecte effect van een ingreep op de samenhang van het NNN en de natuurverbindingen;
- het effect dat de ingreep heeft op de beleving van het landschap.

Natuurbeheerplan 2015, Provincie Noord-Holland

De provincie heeft in het document "Handreiking ruimtelijke bescherming en compensatie natuur en recreatie" (Provincie Noord-Holland, 2007) aangegeven welke aantasting van het NNN de provincie als significant beschouwt. (Zie onderstaand kader.)

Er is geen eenduidige definitie te geven voor wat onder 'significant negatief effect' moet worden verstaan. In elk geval significant negatieve effecten zijn:

- areaalverlies door de grootschalige ingrepen zoals in de streekplannen genoemd,
- het permanent ongeschikt maken van een terrein voor het realiseren van het gewenste natuur- of recreatiedoel,
- het doorbreken van aaneengesloten natuureenheden of migratie- en foerageerroutes dan wel recreatieve routes,
- het verstoren van abiotische kenmerken, waardoor het behouden of realiseren van het gewenste natuurdoeltype wordt bemoeilijkt of onmogelijk gemaakt,
- intensivering van activiteiten, waardoor verstoring van rust en leefgemeenschappen plaatsvindt.

Het effect kan op drie schaalniveaus optreden: dat van het natuurdoeltype ('perceelsniveau'), dat van EHS- kerngebied (meestal honderden tot duizenden ha's) en dat van de EHS als geheel.

Handreiking ruimtelijke bescherming en compensatie natuur en recreatie, Provincie Noord-Holland

Bovengenoemde factoren dienen daarom per deelgebied te worden uitgewerkt in een uitgebreidere toetsing aan de NNN regelgeving en beleid.

5 CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

5.1 CONCLUSIES

De projectgebieden herbergen mogelijk functies voor beschermde vleermuizen, jaarrond beschermde broedvogels, algemene broedvogels, ringslang, boommarter, bunzing, eekhoorn, hermelijn en wezel. Of en waar deze zich in het projectgebied bevinden is nog onbekend. Aangezien het voornamelijk gaat om (tijdelijke) verstoring, omdat er wezenlijk niets veranderd aan de projectgebieden, zijn de te verwachten effecten op de meeste van deze soorten verwaarloosbaar. Met name broedvogels en vliegroutes en foerageergebieden kunnen worden verstoord. In het geval van vleermuizen valt de verstoring waarschijnlijk mee aangezien de verstoring kortstondig is (tot 23.00 uur in de meeste gebieden). In vrijwel alle gevallen zijn er waarschijnlijk voldoende alternatief foerageergebied en vliegroutes aanwezig. Het is daarom aan te bevelen om vooral de nadruk te leggen op broedvogels. Indien er evenementen plaatsvinden met een grotere kans op verstoring vanwege hoge geluidsniveaus en lichtverstoring in de broedperiode van vogels (grofweg maart - augustus), dient te worden onderzocht of de evenementen geen negatieve invloed zullen hebben op broedgevallen. Broedgevallen zijn te allen tijde beschermd, ook als deze buiten het broedseizoen aanwezig zijn. Daarbij kan van te voren worden bepaald waar de broedgevallen zich bevinden en hoe verstoring voorkomen kan worden.

Dit onderzoek is uitgevoerd op basis van een oriënterende habitatscan in de winterperiode. Hierbij is op basis van aanwezig habitat en verspreidingsgegevens een inschatting gemaakt van de mogelijk aanwezige beschermde natuurwaarden. Er is geen garantie om op basis van dit onderzoek beschermde soorten uit te sluiten.

Met betrekking tot de ligging van de evenemententerreinen in, of zeer nabij het NNN, is het aan te bevelen een uitgebreide toetsing per deelgebied uit te voeren. Hierbij dienen de mogelijke significant negatieve effecten te worden onderzocht en getoetst, zoals omschreven in de "Handreiking ruimtelijke bescherming en compensatie natuur en recreatie" (Provincie Noord-Holland, 2007). Gezien de ligging en potentiële invloeden van de deelgebieden verschillen is het van belang deze per deelgebied separaat te behandelen.

5.2 AANBEVELINGEN

Soortgroepen die mogelijk onderhevig zijn aan negatieve effecten naar aanleiding van een evenement dienen nader te worden onderzocht om een gedegen inschatting te kunnen maken van de mogelijke effecten en hoe men hiermee om kan gaan.

6 LITERATUUR

Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdiervereniging en Gegevensautoriteit Natuur, 2013, Vleermuisprotocol 2013, 27 maart 2013.

Dietz, C., O. von Helversen & D. Nill, 2011. Vleermuizen, Tirion Natuur uitgevers BV, Baarn.

van Dijk A.J. & Boele A. 2011. Handleiding SOVON Broedvogelonderzoek. SOVON Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.

Diverse projecten in de Gemeente Amsterdam en Gemeente Amstelveen, uitgevoerd door Adviesbureau E.C.O. Logisch.

Internet

NDFD

Database Adviesbureau E.C.O. Logisch

www.gbif.org

www.natuurloket.nl

www.piscaria.nl

www.provinciaalgeoregister.nl/georegister/

www.ravon.nl

www.stowa.nl (limnodata neerlandica)

www.synbiosys.alterra.nl/natura2000

www.telmee.nl

www.verspreidingsatlas.nl

Bijlage 1: Tabel mogelijk aanwezige soorten

Tabel 12: Overzicht beschermde soorten in het Amsterdamse Bos

Soortgroep	Naam	Bescherming
Amfibieën	bastaardkikker	Wnb A
Amfibieën	bruine kikker ¹	Wnb A
Amfibieën	gewone pad ¹	Wnb A
Amfibieën	kleine watersalamander ¹	Wnb A
Amfibieën	meerkikker ¹	Wnb A
Amfibieën	rugstreeppad	HR IV & Bern II
Ongewervelden	groene glazenmaker	HR IV & Bern II
Ongewervelden	iepenpage	Wnb A
Ongewervelden	platte schijfhoren	HR IV
Reptielen	hazelworm	Wnb A
Reptielen	Ringslang	Wnb A
Vaatplanten	akkerboterbloem	Wnb B
Vaatplanten	blauw guichelheil	Wnb B
Vaatplanten	dreps	Wnb B
Vaatplanten	karthuiseranjer	Wnb B
Vaatplanten	knolspirea	Wnb B
Vaatplanten	korensla	Wnb B
Vaatplanten	kranskarwij	Wnb B
Vaatplanten	naakte lathyrus	Wnb B
Vaatplanten	naaldenkervel	Wnb B
Vaatplanten	wilde ridderspoor	Wnb B
Vaatplanten	wolfskers	Wnb B
Vleermuizen	gewone dwergvleermuis	HR IV
Vleermuizen	gewone grootoorvleermuis	HR IV & Bern II
Vleermuizen	laatvlieger	HR IV & Bern II
Vleermuizen	meervleermuis	HR IV & Bern II
Vleermuizen	rosse vleermuis	HR IV & Bern II
Vleermuizen	ruige dwergvleermuis	HR IV & Bern II
Vleermuizen	tweekleurige vleermuis	HR IV & Bern II
Vleermuizen	watervleermuis	HR IV & Bern II
Vogels	blauwe reiger	Cat. 5
Vogels	boerenzwaluw	Cat. 5
Vogels	boomklever	Cat. 5
Vogels	boomkruiper	Cat. 5
Vogels	boomvalk	Cat. 4
Vogels	bosuil	Cat. 5
Vogels	buizerd	Cat. 4
Vogels	ekster	Cat. 5
Vogels	gekraagde roodstaart	Cat. 5
Vogels	gierzwaluw	Cat. 2
Vogels	grauwe vliegenvanger	Cat. 5
Vogels	groene specht	Cat. 5
Vogels	grote bonte specht	Cat. 5
Vogels	havik	Cat. 4
Vogels	huismus	Cat. 2
Vogels	huiszwaluw	Cat. 5
Vogels	ijsvogel	Cat. 5
Vogels	koolmees	Cat. 5
Vogels	pimpelmees	Cat. 5

Soortgroep	Naam	Bescherming
Vogels	ransuil	Cat. 4
Vogels	sperwer	Cat. 4
Vogels	spreeuw	Cat. 5
Vogels	torenavk	Cat. 5
Vogels	wespendief	Cat. 4
Vogels	zwarte kraai	Cat. 5
Zoogdieren	boomarter	Wnb A
Zoogdieren	bosmuis ¹	Wnb A
Zoogdieren	bunzing	Wnb A
Zoogdieren	damhart	Wnb A
Zoogdieren	dwergmuis ¹	Wnb A
Zoogdieren	eekhoorn	Wnb A
Zoogdieren	egel ¹	Wnb A
Zoogdieren	gewone bosspitsmuis ¹	Wnb A
Zoogdieren	haas ¹	Wnb A
Zoogdieren	hermelijn	Wnb A
Zoogdieren	huisspitsmuis ¹	Wnb A
Zoogdieren	konijn ¹	Wnb A
Zoogdieren	ree ¹	Wnb A
Zoogdieren	steenarter	Wnb A
Zoogdieren	rosse woelmuis ¹	Wnb A
Zoogdieren	veldmuis ¹	Wnb A
Zoogdieren	vos ¹	Wnb A
Zoogdieren	waterspitsmuis	Wnb A
Zoogdieren	wezel	Wnb A
Zoogdieren	woelrat ¹	Wnb A

* = op basis van eerdere waarnemingen van Adviesbureau E.C.O.Logisch

¹ = Vrijstelling

² = Vrijstelling van juli t/m september

³ = Vrijstelling van 15 augustus t/m 15 oktober

⁴ = Vrijstelling van maart t/m april en juli t/m november

⁵ = Vrijstelling van 15 augustus t/m februari

⁶ = Tijdelijke overgangsregeling (vrijstelling eerste 6 maanden na publicatie verordening)